

هویت و بحران آن در معماری و شهرسازی ایران - نمونه موردی شهرهای جدید^۱

امیر حسین حجازی^۲
زین العابدین افلاطونیان^۳

چکیده

مسئله اصلی موجود در بحث فرایندهای معماری و شهرسازی امروز چرایی نگرش تقلیدانه و کورکورانه از مبانی‌های بکارگرفته شده از سیاست‌های غربی نظام معماری و شهرسازی می‌باشد. در این راستا توجه به هویت و بحران آن در کشوری اسلامی و به تبع آن شهرهای جدیدی که در آن

-
۱. این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی هویت و بحران آن در معماری و شهرسازی ایران- نمونه موردی شهرهای جدید می‌باشد که توسط امیر حسین حجازی در سال ۱۳۹۳ در دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر ارائه شده است.
 ۲. عضو هیئت علمی گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر(مستول مکاتبات)
 ۳. عضو هیئت علمی گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر

طراحی می‌شود، گستردگی این موضوع را به نحو آشکاری نشان می‌دهد. شهرهای جدیدی که به هیچ یک از اندیشه‌های موقوف در مبانی تفکرات اسلامی- ایرانی فکنده نشدند. در این تحقیق با استفاده از روش‌های کمی و کیفی مطالعات موجود سعی بر آن است تا به بررسی بارزه های مفهوم هویت در شهرهای سنتی ایران و مدرن غرب و گسست هویتی در معماری و شهرسازی معاصر در کشورمان به خصوص در شهر جدید هشتگرد پرداخته شود و لزوم بازبینی چگونگی تعامل فضاهای معماری و شهری امروز در جامعه معاصر مورد بررسی فرار می‌گیرد.

واژگان کلیدی: شهرهای جدید، هویت ، بحران هویت، نظام معماری و شهرسازی ایران

مقدمه

فرم شهر، اعم از فرم کلان شهر تا فرم جزء فضاها متأثر از روابط و بنیان‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی و اقتصادی است. همان گونه که شهر از این روابط و زیرساخت‌ها متأثر می‌گردد بر برخی از روابط انسانی- اجتماعی نیز تأثیر گذار است. خوانایی یک شهر از ابزار کالبدی آشکار می‌گردد و به میزانی که یک کالبد بتواند با ساکنان خود از طریق ویژگی‌های کالبدی ارتباط سمبلیک برقرار کند، یک شهر به معنای هویت یا بی هویتی می‌رسد. محیط فیزیکی می‌تواند مفاهیم را به گونه‌ای رسا، خوانا و یا ناخوانا بر اهل خود ترجمه کند. اگر این مفاهیم گویاتر باشند، شهر و کالبد آن خوانا و با هویت می‌شود.

معماری و شهرسازی معاصر ایران در بستری شکل گرفته است که از جریان‌های مدرنیته، صنعتی شدن و جهانی شدن به طور مداوم تأثیر پذیرفته است. فناوری شیوه زندگی مردم و متعاقب آن کالبد و محیط زیست وی را تغییر داده است. می‌توان عنوان نمود گذار به مدرنیته در جامعه ایران از حدود یک قرن پیش آغاز شده است و هم اکنون نیز در جریان است زیرا که جامعه ما هیچ

گاه زیرساخت‌های مدرنیته را به صورت کامل در اختیار نداشته و از نظر فنی نیز همواره کمبودهای فراوانی وجود داشته است. معماری نیز با توجه به نقصان‌های موجود در شیوه‌های ساخت گاه به تقلید ظاهری از معماری مدرن تقلیل یافته است. برای نمونه می‌توان ادعا نمود از جمله عواملی که بر معماری امروز ایران تأثیری نامطلوب داشته است، عدم مدیریت صحیح دست اندر کاران و مسئولان و افزایش ناگهانی جمعیت که ناشی از اثرات مدرنیته و افزایش سطح بهداشت عمومی در جامعه بوده است و مهاجرت‌های بی رویه به شهرها بوده است، به نحوی که رشد کمی و کاهش کیفیت، جامعه را به سمت ساختمان سازی و بساز بفروشی که نوعی سرمایه گذاری تضمین شده است سوق داده است، این سرمایه گذاری سود ده جای بسیاری از فعالیتهای مولد اقتصادی را گرفته، بازار مسکن را رونق داده و موجب افزایش نامعقول قیمت‌ها شده است. آنچه که مورد بی توجهی واقع شده است معماری به مفهوم واقعی کلمه است. چنانچه به نقل از حائری آمده است: "آنچه تولید می‌شود ساختمان سازی است نه معماری، رشد شهری است نه شهر سازی. مراد از معماری و شهرسازی خلق آگاهانه و اندیشمندانه فضا برای زندگی فرد و جامعه است" (حبیبی، ۱۳۸۵، ۹۷)

روش تحقیق

روش کار در این پژوهش به صورت ترکیبی از تحقیق کیفی و کمی است. ابتدا به روش کمی نظریه‌های موجود در باره شهرهای سنتی و مدرن و هویت آن‌ها پرداخته، سپس با روش کیفی در نمونه‌های ارائه شده به تحلیل اطلاعات فوق پرداخته خواهد شد.

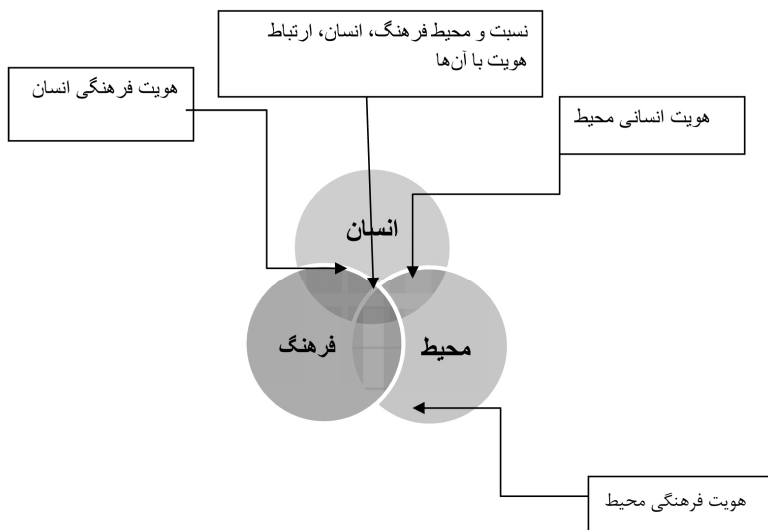
رویکرد نظری

هویت

هویت به منزله یک بحث فلسفی ذیل عنوان قاعده‌ی «آلشیء ما لم یتشخص لم یوجد» در حوزه فلسفه اسلامی مطرح شده است. طرح مسئله تشخیص که مبنای فلسفه هویت است شاید برای اولین بار توسط بهمنیار - شاگرد مشهور ابن سینا - در کتاب «التحصیل» صورت گرفته و سپس در نوع کتاب‌های فلسفی و کلامی تعریف تشخیص و تعیین نسبتش با ماهیت که آیا زائد بر ماهیت اشیاء است یا عین ماهیت به بحث گذاشته شده است. برای مثال فخر رازی می‌گوید: تعیین و خصوصیت شیء عبارت است از هویت آن شیء و هر موجود مشخص از حیث اینکه مشخص است، ثابت و واجد هویت خویش است. (دینانی، ۱۳۸۰)

بحران هویت

بحران هویت اساساً بحثی است متعلق به جامعه‌ای که تفکر «مدرن» یا «تجددگرایی» در آن زاده شد و سپس پی آمدهایی داشت که با نام «پس از مدرن» در چون و چرایی‌هایی فلسفی، بحران هویت نام گرفت. این بحران به هویت شخصی یا همان جایگاه «خود» در زمان و مکان بر می‌گردد که از نقطه نظر روان‌شناختی و جامعه‌شناختی بسیار بحث عمیق و گسترده‌ای است. مورد دوم یعنی درهم آمیختگی معنای هویت با تشخص، تا حدودی به مورد اول ارتباط پیدا می‌کند. به این ترتیب سرگشتگی یا گم‌گشتگی فرد در پیوستن و گسستن در برون و درون خود نسبت به آنچه در پیرامونش می‌گذرد او را بی هویت یا به عبارتی بی تشخص می‌کند. این تصور هنگامی پدید می‌آید که مجموعه وجودی و رفتاری یک فرد دارای هیچ نوع اعتبار خاصی نبوده، هست و نیست او هیچ اثری در مدار و جریان زندگی خودش و دیگران نداشته باشد. در چنین حالتی بحث بی‌هویتی پیش می‌آید در صورتی که از نظر معنای کلمه، هر انسانی به هر ترتیب دارای «آدرس و مشخصات» است که کیستی یا هویت او را روشن می‌کند. اما اینجا مراد از به کار بردن هویت تنها نام و وابستگی‌های مکانی و اجتماعی یک فرد نیست، بلکه ویژگی‌های وجودی و آثار و تبعات آن‌ها مطرح است. هویت به معنای بحران تجددگرایی و هویت به معنای نداشتن تشخص، در هر دو حالت به انسان و زندگی اجتماعی او برمی‌گردد. در این مقاله پرسش این است که آیا هویت به حضور انسان باز می‌گردد یا آنکه در شیء نیز مصداق دارد؟ چنان که مشاهده می‌شود چنین نگرشی به معماری نیز تسری داده شده است. آیا این امر اجتناب‌ناپذیر ناشی از همان پی آمدهای دو مورد - بحران هویت و تشخص - یادشده است یا اینکه سرچشمه‌های دیگری دارد که در عرصه‌های گوناگونی باید آن‌را جست؟ بحث هویت معماری مدت‌های مدیدی است که مطرح شده و کاویدن هویت در معماری در ذهن هر پژوهنده‌ای حضور دارد.

نمودار 1- ارتباط انسان، فرهنگ، محیط و نسبت آن‌ها با هویت مأخذ: نقی زاده، ۱۳۸۶: ۳۳

مکان و فضا

بحث مکان و فضا و اهمیت آن‌ها برای هویت بسیار روشن و غیر قابل تردید است. جامعه شناسان و به ویژه انسان شناسان همواره به این نکته تاکید کرده‌اند که مکان، محل و سرزمین برای مردم بسیار اهمیت دارد، چرا که آن‌ها توانایی هویت سازی بسیار بالایی دارند. به بیان دیگر مکان و فضا از آن رو برای افراد و گروه‌های مختلف مهم هستند که عناصر و اجزای اصلی هویت را تأمین می‌کنند. بی گمان هویت داشتن در درجه نخست به معنای خاص و متمایز بودن، ثابت و پایدار ماندن و به جمع تعلق داشتن است. هر فرد هنگامی خود را دارای هویت می‌داند که از تمایل، پایداری و از در جمع بودن خود اطمینان حاصل کند. مکان و فضا مهم‌ترین عواملی هستند که این نیازهای هویتی انسان را تأمین می‌کنند (گل محمدی، ۱۳۸۶: ۲۳۰)

مکان و سرزمین نه تنها با ممکن کردن مرزبندی‌های عینی به واسطه ویژگی‌های جغرافیایی مانند رودخانه، رشته کوه، دریا و از این قبیل، نیاز به تمایز اجتماعی را برآورد می‌کند، بلکه با تقویت مرزهای طبیعی، اجتماعی و فرهنگی هویت سازی را آسان‌تر می‌کند. مکان نه تنها مرز پذیر و

قابل تحدید است بلکه ثبات نیز دارد. بنابراین با تأمین نیاز به تداوم داشتن و پایدار بودن، از این لحاظ هم منبعی مهم در تأمین هویت به شمار می‌آید.

سومین کار ویژه هویت ساز مکان به تأمین انسجام و همبستگی اجتماعی که احساس تعلق داشتن به جمع را ممکن می‌کند، معطوف است. با توجه به این ویژگی‌ها و توانایی‌های مکان به آسانی می‌توان درک کرد که چرا در جوامع سنتی و پیش از فراگیرتر شدن فرایند جهانی شدن، بحران هویت چندان محلی از اعراب نداشت. مکانمند بودن زندگی اجتماعی در جوامع سنتی را با بررسی رابطه مکان و فضا در چنین جوامعی به آسانی می‌توان دریافت. برخلاف جوامع مدرن و متأثر از فرایند جهانی شدن در جوامع سنتی فضا کاملاً زیر سلطه و وابسته مکان بود، از این رو فضای سنتی با قلم روی مکانی انطباق داشت و با علائم و نشانه‌های مکان پر می‌شد. چنان که گیدنز به زیبایی بیان می‌کند «در چنین جوامعی فضا از مکان جدا نبود و زمان و فضا در بستر مکان به یکدیگر پیوند می‌خورد» (گل محمدی، ۱۳۸۶: ۲۳۲).

تغییر شیوه سکونت و معیشت انسان‌ها و پدید آیی شهرها پس از دوره‌ای از تغییر و تحولات، عملی مرتبط با انسان است و شهرها بنا به دلایل زندگی انسانی شکل یافته‌اند. با وجود این که شهرهای اولیه با شهرهای امروزی تفاوت‌هایی دارند، اما ریشه شکل‌گیری شهر را می‌توان در یک چیز و آن، به وجود آمدن شهرهای اولیه در پی انقلاب کشاورزی و اهلی شدن حیوانات و نباتات و تشکیل مجتمع‌های زیستی کوچک توسط کشاورزان (لینچ، ۱۳۸۱: ۴) دانست. بنا بر گفته لینچ شکل گرفتن شهرها با جهش‌هایی صورت می‌گرفته است که رو به سوی تمدن داشتند، «این جهش همیشه همراه با ظهور شهرهایی بوده است که عبارت بود از مجتمع‌های بزرگ و نسبتاً متراکمی از افراد ناهمگنی که منطقه روستایی وسیعی را در اطراف خود سازمان می‌بخشیدند.» (لینچ، ۱۳۸۱: ۳) این شهرها به مراتب توسعه تدریجی پیدا کردند و دیگر جوامع منتقل شدند. این انتقال ادامه داشت تا که، شهرهای شناخته شده امروزی در یک تغییر بزرگ و ناگهانی پیچیده به وجود آمدند، «این پدیده در قرن نوزدهم در اروپا و آمریکای شمالی آغاز گشت و هنوز نیز در حال حرکت است.» (همان، ۲۴)

انقلاب صنعتی که سبب شد تا جهان وارد دوره جدیدی شود، از قرن هجدهم به بعد بر روی شهرها تأثیر بسزایی داشته است. این انقلاب که از اروپا آغاز می‌شود، این کشورها را با رشد جمعیت شهری و تغییر عمده در سبک زندگی مردمان این جوامع رو به رو می‌سازد، که به تدریج بر دیگر کشورهای جهان تأثیر گذار می‌شود و آن‌ها نیز در پی این انقلاب پس از مدتی وارد دوره‌ی جدید از مفهوم شهر و شهرنشینی می‌شوند. شتاب کشورهای اروپایی برای صنعتی شدن موجب به وجود

آمدن مشکلاتی نظیر فقر و فاصله طبقاتی می‌شد سبب شد تا در آخرین مرحله‌ی صنعتی شدن شهر مدرن در قالب کلان شهرهای جدید شکل بگیرد و به وجد آید. (فکوهی، ۱۳۸۴: ۹۶-۹۵) این قالب از شهر نشینی، به مرور و در فرآیندهای استعماری و جهانی شدن به کشورهای دیگر در جهان نیز سرایت پیدا می‌کند و آن‌ها را پس از جنگ جهانی دوم با مشکلات گسترده‌ای رو به رو می‌سازد. «فرایند شهرنشینی، فرآیندی اجتناب ناپذیر و بسیار شتاب زده در این کشورها به حساب می‌آید، به صورتی که نرخ‌های زیر ۴۰ یا حتی ۳۰ درصد شهرنشینی در آن‌ها، ناگهان به نرخ‌های بالای ۵۰ و حتی ۶۰ درصد تبدیل شدند...»، که سه دلیل را می‌توان برای آن ذکر کرد: اول، میزان بالای تولد و جوان بودن جمعیت - دوم، تغییر ساختارهای اقتصادی - سوم، تبدیل شدن شهر به تنها امید برای زندگی. (همان، ۱۰۵)

به این ترتیب، با توجه به روند یک شهرها طی کرده‌اند، به طور کلی شهرها دارای ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی هستند که این ابعاد در قالب‌های کالبدی و غیر کالبدی در شهر بروز پیدا می‌کنند. برای درک یک شهر، باید به تمامی این عوامل توجه نشان داد. از آن جایی که شهر هم چون یک بدن انسانی، دارای نظام بندی و سیستم پیچیده‌ای است که تمام اجزاء آن به یکدیگر مرتبط هستند و شناخت پیدا کردن نسبت به کالبد شهر نمی‌تواند بدون در نظر گیری و آشنایی با بطن آن باشد، هم چنین شناخت عوامل اجتماعی و انسانی شهر نیز، نیازمند آگاهی از چگونگی شکل گیری کالبد و آشنایی با آن دارد.

فضا، زمان، جنسیت، اقتصاد، سیاست، قدرت، خویشاوندی و ... همه از عواملی هستند که می‌توانند در یک شهر بررسی شوند. به دلیل شناختی که ما از شهرهای امروزه داریم و موقعیت انسانی که در آن قرار گرفته، برای شناخت و درک محیط بیرون از خود، نیازمند آنیم که به سراغ این محمل زندگی انسانی و روزمره امن برویم، تا بتوانیم دید بهتری نسبت به زندگی شهری به عنوان یک انسان شهری کسب کنیم.

فضای شهری

آن چه در این جا برای ما اهمیت دارد، مفهوم فضای شهری است، که به محیط پیرامونی انسان ارتباط پیدا می‌کند. درک نقش محیط ساخته شده ما را با چیرستی معنای محیط آشنا می‌کند و "فضای اطراف" اصلی‌ترین معیار برای تعریف محیط به حساب می‌آید و هر توصیفی از کارکرد محیط باید متوجه چیزی در فضای اطراف باشد. (لنگ، ۱۳۸۱: ۸۷) فضای شهری دارای اهمیتی است که در درک شهر دارد. این اهمیت را به دلیل وجود رابطه‌ای می‌دانند که با زندگی مردم، ساخت اجتماعی، کیفیت انسانی - عاطفی در جامعه و غیره دارد. (پارسی، ۱۳۸۱: ۴۱) «برای تبیین عناصر،

عوامل و نیروهای شکل دهنده فضای شهری اولاً باید به رشته‌هایی توجه داشت که با اثر زندگی اجتماعی بر سازمان فضایی سر و کار دارد، ثانیاً فضای شهری باید بستر زندگی عمومی و اجتماعی مردم جامعه تلقی شود. ثالثاً محتوای اجتماعی این فضا، که آن را بیش از پیش به عنوان پدیده‌ای کالبدی - اجتماعی می‌نمایند، باید نه از مدل‌های ساده و توصیفی پاسخ فرد به محرکات محیط، بلکه با تاکید بر ظرفیت مردم و نیروهای اجتماعی و فرهنگی توصیفی عمیق‌تر ارائه کرد. «همان، ۴۳) بنابراین فضایی شهری، به نوعی فضایی اجتماعی است. در واقع فضای شهری مشتمل دو فضای اجتماعی و فیزیکی می‌شود. (مدنی پور به نقل از قوامی فرد، بنابراین فضاهای شهری محل‌های تلاقی ابعاد گوناگون شهر هستند. این فضاها بر اساس فرهنگ و شیوه ساخت یابی شهری آن به طرق و اشکال مختلف شکل یافته و پدیده آمده‌اند. فضاهای شهری از ابتدایی‌ترین و مهم‌ترین مباحث در مطالعات مرتبط با شهر هستند، چرا که مطالعه سیر تاریخی فضای شهری نشان دهنده این است که در عهد باستان که کنار هم قرار گیری عنصر زیباشناختی و فضاهای ساخته شده جدا نبوده، سازمان فضایی شهر وابسته به عمل اجتماعی و سیاسی بوده است بنابراین برای درک فضاهای شهری که از مهم‌ترین و به نوعی پایه‌ای‌ترین مفاهیم در درک یک شهر است نیازمند شناختی بیش از شناختی صوری از فضا هستیم و باید به تلاقی این فضاها، که در شهرهای معاصر در فضاهایی مانند خیابان، میدان، کوچه، فضاهای اداری - مسکونی و ... معنا می‌یابند، به سیستم‌های اجتماعی - فرهنگی توجه نشان دهیم و آن را به عنوان نقطه درک فضاهای شهری دریابیم.

دسته بندی ساکنین در شهرهای جدید

یکی از اصول پایه در طراحی مسکن، دستیابی به اطلاعات انسان‌هایی است که قرار است در آن ساکن شوند. این اطلاعات شامل هرم سنی، وضعیت شغلی، علائق و نیازهای روحی و ... می‌باشد. با بررسی گزارشات و نیز مطالعات میدانی در این گونه فضاها - خصوصاً در شهرهای جدید حوزه پایتخت - غالب ساکنین شهرهای جدید را می‌توان در سه دسته کلی تعریف نمود:

- مردمانی که به لحاظ اقتصادی - پایین بودن قیمت زمین و خدمات - در شهر ساکن شده‌اند. این دسته یا خود مالک بوده و یا به صورت اجاره ساکن شده‌اند.
- اعضای تعاونی‌های مسکن - عمدتاً مربوط به ادارات و نهادهای دولتی - بخشی از این گروه با مشخصات دسته اول در شهر جدید ساکن شده‌اند و بخشی نیز با هدف سرمایه گذاری نسبت به مشارکت و خرید واحد مسکونی اقدام کرده‌اند.

- گروه‌های شغلی. به طور مثال بخشی از فضاهای مسکونی در شهر جدید پرنده به کارکنان فرودگاه امام تخصیص یافته است.

- گروه‌های سرمایه‌گذار. این بخش نسبت به ساخت یا خرید واحد‌های مسکونی با هدف عرضه با قیمت بیشتر اقدام می‌کنند. این گروه همچنین استفاده از اوقات فراغت را در شهر جدید مد نظر دارند تعدادی از واحد‌های موجود در شهر پردیس به صورت ویلاقی استفاده می‌شود.

هویت ساکنین در شهرهای جدید

بحران هویت شهر و انسان به عنوان مهم‌ترین موضوع قابل بررسی در شهرهای جدید قابل بحث و بررسی می‌باشد. امری که تا کنون کمتر به آن پرداخته شده است. بر خلاف نیازهای مادی نظیر تغذیه، تردد، فضاهای خدماتی و ... که در زمان کوتاهی عوارض خود را نمایان می‌سازد، موضوع نیازهای روحی آدمیان، به دلیل پیچیدگی و گستردگی آن، در دراز مدت اثر خود را آشکار خواهد ساخت لذا نیاز به کنکاشی عمیق‌تر دارد. به نظر می‌رسد موضوع هویت با حفظ کلیات موضوع، در پروژه‌های دیگر نیز قابل تعمیم خواهد بود که به عنوان مثال می‌توان از باغ شهرهای کشور یاد کرد. لذا شناخت نقاط قوت و ضعف پروژه‌های فوق، به بهبود شرایط زندگی و کار در این گونه فضاها کمک خواهد کرد. اقامت کوتاه مدت مهم‌ترین فصل مشترک تمامی گروه‌های سکونتی در شهر جدید، می‌باشد. آنان در فرصت مناسب - اقتصادی و یا شغلی - نسبت به تغییر مکان خود اقدام می‌کنند. در واقع هیچ یک از گروه‌های فوق، خود را شهروند اختیاری محسوب نکرده و در نهایت به دنبال اهداف کلان اقتصادی خود هستند. بررسی‌ها نشان می‌دهد برنامه زمان‌بندی گروه‌های فوق در قالب کوتاه مدت (۵ ساله) و میان مدت (۱۰ ساله) بوده و هیچ یک از گروه‌های فوق شهر جدید را به عنوان شهر خود نپذیرفته‌اند.

سوال این است با ترکیب جمعیتی فوق و در کنار ساخت و سازهای انبوه در این گونه شهرها، چگونه می‌توان شهری ساخت که به نیازهای روحی ساکنین پاسخ بدهد و به عبارت دیگر چگونه هویت شهر و شهروندان را تقویت کرد؟

تغییر نگاه به شهرهای جدید توسط مردم، از بخش سود آوری و یا اجبار به سمت شهر ما خانه ما، مستلزم پیش‌نیازهایی است که در اولویت اول وجود فضاهای زیرساختی - و از همه مهم‌تر حمل و نقل عمومی و به شکل مدرن - و سپس رفع نیازهای روحی آنان که منتج به مشارکت گسترده در شهر می‌شود، باید دیده شود.

شکل گیری فضاهای جدید در معماری و شهرسازی ایران

معماری شهر ما دیگر هیچ مشخصه‌ای را تداعی نمی‌کند و در واقع سازمان فضایی و محیط کالبدی شهر، از احجامی مکعبی شکل، تک عملکردی، بدون دید و منظر، بدون سایه روشن‌های مناسب، بدون نشانه و از این دست تشکیل شده است. بناها پیوستگی خود را نسبت به زمین، آسمان و هم‌جواری از دست داده‌اند و فضاها از میان آن‌ها سر برآورده‌اند. بافت شهری متشکل از احجام پراکنده‌ای است تهی از ارزش‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی که بحران هویت شهری و معماری را نمایان تر می‌سازد. این در حالی است که مردم نیازمند تغییرات در شهرها هستند، روحیه افسرده آن‌ها نیاز به تنوع رنگ، فضا و محیط دارد و در صورت بی توجهی به آن، فضاهای شهری ما روز به روز خموده‌تر و غمگین‌تر می‌شود و در نتیجه بی تفاوتی مردم نسبت محیط پیرامونشان است. بخشی از این مشکل به سیاست‌های ساخت و ساز وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداری‌ها برمی‌گردد و بخشی دیگر به ساختار مالکیت زمین در شهر و ساختار سرمایه در گردش.

سیمای شهر با وجود آنکه نخستین جلوه از شهر است که در ذهن و حافظه شهروندان باقی می‌ماند اما سال‌هاست که از چشم برنامه ریزان و مدیران شهری کشور دور مانده است و هنوز برنامه جامعی برای آن وجود ندارد. این در حالی است که شهرهای گذشته ما با ساختار و بافت‌های همگون و نسبتاً سنتی، مطابق با شرایط اقلیمی، نیازها و عقاید مذهبی مردم شکل گرفته بودند و نوعی تعادل و توازن میان صورت و محتوا وجود داشت، بنایی وجود نداشت که از ساخت فرهنگی و عقیدتی مردم و شهروندان و کالبد و بدنه شهر تأثیر نگیرد. اما امروزه روند شتابان تغییرات دنیای مدرن در عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و معماری از یک سو و سیل ایده‌ها و طرح‌های جدید در طراحی و معماری از سوی دیگر موجب شده که سیمای امروز شهر ما نه آن هماهنگی و هم‌سنخی گذشته را حفظ کرده و نه ترکیب موزون و ساختار تعریف شده و معنادار مدرن در آن پرورش یافته باشد.

بررسی عوامل هویتی شهر جدید هشتگرد

الف- بررسی پیکر شهر جدید هشتگرد

تمام جسم شهر فارغ از جزییات آن مورد بررسی قرار گرفته است و ورودی یا خروجی شهر، خط آسمان، نیم‌رخ، فضاهای پر و خالی در شهر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در بررسی خط آسمان به "خط"، در بررسی نیم‌رخ به "سطح"، و در بررسی حجم‌های پر و خالی به "حجم" توجه شده است. ورودی (یا خروجی) شهر:

با بررسی ورودی شهر، مواردی که تصویر مشخصی از شهر برای ناظر پدید می‌آید، مورد شناسایی قرار گرفته است.

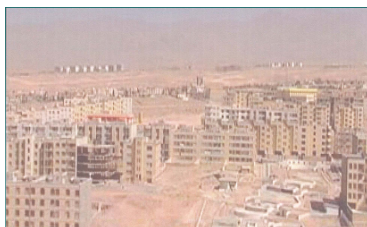
شکل ۲: خط آسمان

شکل ۱: ورودی شهرک

خط آسمان در شهرک

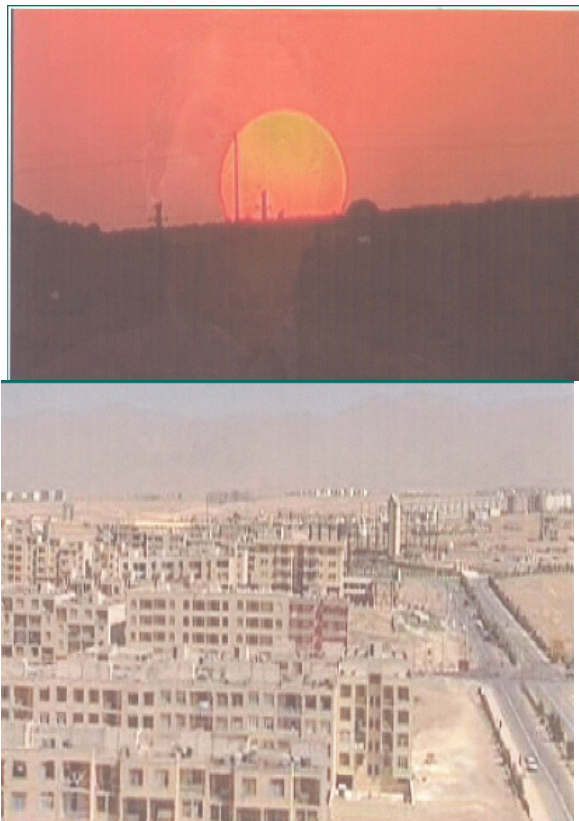
فصل مشترک احجام طبیعی و ساختمان‌های شهر با آسمان، خط آسمان را مشخص نموده و قضاوت در مورد زیبایی و یا زشتی پیکر شهر را میسر می‌سازد.

شکل ۳: خط آسمان مأخذ: ماجدی ۱۳۸۸

نیمرخ شهر:

آن چه از شهر در زمان غروب آفتاب، زمانی که نور در پشت پیکر شهر قرار می‌گیرد، به صورت یک سطح به دید ناظر می‌آید، نیمرخ شهر بوده و پیکر شهر را از منظر دیگری مشخص می‌نماید.

شکل ۵۴: نیم‌رخ شهر

حجم‌های پر و خالی در شهر:

با بررسی حجم‌های پر و خالی شامل ساختمان‌ها و فضاهای بین آن‌ها در مقیاس کلی و از راه دور، زمینه لازم برای شناخت پیکر تندیس گونه شهر فراهم می‌شود.

شکل ۶: حجم‌های پر و خالی

نتیجه گیری

آنچه موجب افتخار و تعلق انسان به محل سکونت و شهر خود می‌شود، وجود خصوصیتی است که آن را از بقیه مکان‌ها متمایز می‌کند. در شهر تهران بر اثر شهرنشینی شتابان، عناصر هویت بخش در مقیاس شهر و محله‌های آن پدید نیامده و یکسانی و یکنواختی در شهر مشاهده می‌شود زیرا در شهرنشینی شتابان مسئله اصلی مردم تأمین سرپناه است و نیازهای اجتماعی- فرهنگی و کیفیت زندگی متناسب با محیط کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. این در حالی است که رفع این معضل شهر تهران با هویت بخشیدن به عناصر و اجزای آن میسر می‌شود از این رو لازم است شاخص‌های این عناصر که ریشه در مکان و زمان دارند و با سنت‌ها و عقاید جامعه پیوسته‌اند، نمود یابند. (کریمی خیاوی، ۱۳۹۲، ۱۲۰) سیما و منظر شهری مقوله‌ای است که در معماری و شهرسازی معاصرمان کمتر مورد توجه قرار گرفته است به نحوی که هر روز در گذر از معابر شهر و با نگاهی به اطراف می‌توان پربیشانی حالی سیمای شهری که بخشی از هویت شهر را شکل می‌دهد مشاهده کرد. ناهماهنگی بین ابعاد و ارتفاع ساختمان‌ها، استفاده از الگوهای طراحی و مصالح و رنگ معابر متفاوت و ناهمگون در عناصر دخیل در سیمای شهر، نماهای ساختمان‌های مغشوش و ناهمخوان با یکدیگر، از جمله

مصادیق این موضوع هستند که چهره‌های نازیبا و آشفته به شهر تهران بخشیده‌اند. (کریمی خیاوی، ۲۰۰، ۱۳۹۱)

با مطالعات انجام شده در عرصه عملکردی شهرسازی در شهر جدید هشتگرد ناهنجاری‌های موجود در نما و حجم ساختمان‌ها و فقدان و کمبود مبلمان شهری از یکسو و نامناسب بودن و کمبود فضاهای شهری از طرف دیگر مشهود است. فقدان عناصر نشانه‌ای مطرح در هویت یک شهر به وضوح در این شهر دیده نمی‌شود. و به نوعی شهری با فرایند فقط خوابگاهی سایه بر زمینه این شهر انداخته است.

منابع

- ابراهیمی دینانی، غلامحسین، (۱۳۸۰) قواعد کلی فلسفی در فلسفه اسلامی، ج ۱، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- پناهی، سیامک و کریمی خیاوی، ارسلان (۱۳۸۸) "تبارشناسی شهرهای جدید"، مجموعه مقالات همایش منطقه‌ای معماری و ساختمان سازی آذربایجان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشکین شهر، نشر ارومیه،
- حبیبی، محسن، (۱۳۸۹) قصه شهر؛ تهران، نماد شهر نو پرداز ایرانی (با تاکید بر دوره ۱۲۹۹-۱۳۳۲)، تهران: دانشگاه تهران.
- کریمی خیاوی، ارسلان (۱۳۹۱) "معماری، حس مکان و هویت از دست رفته آن در جامعه معاصر ایران" مجموعه مقالات اولین کنفرانس بین‌المللی نقش میراث فرهنگی در شکل‌گیری هویت ملی، شیراز
- کریمی خیاوی، ارسلان و تاجیک، اکبر "تبارشناسی هویت و معنا در معماری و شهرسازی ایران"، اولین همایش ملی معماری، مرمت، شهرسازی و محیط زیست پایدار، همدان
- گل محمدی، احمد (۱۳۸۶) "جهانی شدن فرهنگ، هویت، چاپ سوم، تهران، نشر نی.
- فکوهی، ناصر (۱۳۸۴)، انسان شناسی شهری، تهران: نشر نی.
- لینچ، کوین (۱۳۸۱)، تئوری شکل خوب شهر، مترجم: حسین بحرینی، تهران موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران - لنگ، جان، (۱۳۸۱) آفرینش نظریه معماری در طراحی محیط، مترجم: علیرضا عینی فر، تهران: موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران
- نقی زاده، محمد، (۱۳۸۶). "ادراک زیبایی و هویت شهر در پرتو تفکر اسلامی"، اصفهان انتشارات سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان

Study the Relationship between Mental Happiness and Level of Self-differentiation Components with Marital Adjustment

Mohammad Narimani¹, Sakineh Fotuhi²

Abstract

This research makes an attempt to study the relationship between mental happiness and level of self-differentiation components with marital adjustment. In this regard, 120 couples (240 subjects) selected randomly from couples who referred to family courts or Tabriz consulting clinics, then responded to level of self-differentiation inventory, Oxford happiness inventory and Spanier marital adjustment Questionnaire. The Data were analyzed using stepwise regression analysis. Results indicated that mental happiness components and level of self-differentiation components (except in fusion component) had significant positive correlation with marital adjustment. The satisfaction component of mental happiness marital adjustment was correlated, and emotion cutoff, and ego position of level of self-differentiation components had significant multiple correlation with marital adjustment.

Keywords: level of self-differentiation, mental happiness and marital adjustment.

1 Faculty Member of Psychology Department, University of Mohaghegh Ardebil, Ardebil, Iran.

2 -PhD Student of Psychology, university of Mohaghegh Ardebil , Ardabil, Iran Email: seyedehfotohi@yahoo.com.

Assessment of Instructional Program Quality of Higher-Education Institutes in Qazvin Province

Esmat Taherkhani¹, Naser Hamidi²

Abstract

Instructional quality has been a key issue for which our education system endeavors to achieve it. The results of such an assessment based on 5-degree AQIP Likert-type scale indicate that the GPA of instruction quality improvement scores in Qazvin province higher-education institutes is 2.24 from students' viewpoint and 2.64 from faculty members'. In another part of the present study, AQIP sub-scales were prioritized based on students' and faculty members' viewpoint. Results indicated that the sub-scales of leadership and communication, improvement planning and cooperative relationship development were ranked 1 to 3 based on students' viewpoint. This ranking based on faculty members' viewpoint specified cooperative relationship development, leadership and communication, and assisting students learning as sub-scales 1 to 3.

Key words: Instructional Program, Instructional Quality Improvement, Instruction Assessment

1 .M.A Holder of Business Administration, Management and Accounting Department, Islamic Azad University, Qazvin Branch, Qazvin, Iran
Email:esmat.taherkhani@gmail.com

2. Associate Prof. of Industrial Management, Management and Accounting Department, Islamic Azad University, Qazvin Branch, Qazvin, Iran

A Study of Generational Difference of Mothers and Daughters' Use of Mass Media (Satellite and Internet) and Acquiring Information about Their Gender Identity

Masoumeh Ghahramani¹, Soleyman Mirzai Rajeoni

Abstract

The purpose of this study is to investigate “the generation differences of mothers and daughters in the use of mass media (Satellite TV and Internet) and awareness of gender identity” in Qazvin City. It is mainly focused on media users and their reactions with two assumptions, firstly the gender identity introduced by the media is way too different from the reality, and secondly mass media is compound of capitalism, patriarchy and religion ideologies. The content of this concept is inspired by “Reflexive project” - Anthony Giddens and “Uses and Gratification Theory” DenisMcQuail, For the level and diversity of media’s impacts, “Cultivation Theory” Gorge Gerbner and for the type and level of media usage and also the differences between mother’s and daughter’s attitudes about gender identity “Changes in the process of socialization theory”- Marshal McLuhan, are benefited. This study is carried out through survey method by means of survey questions and cluster sampling among girl high school students (2nd grade) and their mothers in Qazvin city. Sample size was 300 people (150 mothers and 150 daughters). One of the major findings is that there are significant differences between type, level and purpose of usage and also mother’s and daughter’s gender identity which daughters are mostly attracted to internet while mothers are attracted to satellite TV. The observations show that every daughter watches satellite TV for 34 minutes and the mother watches about 37.8 minutes per day, conversely, daughters use internet more than mothers. Daughters use internet 52 minutes on average whereas mothers do so for 36.6 minutes per day.

Keywords: Gender identity, Mass Media, Generation difference, Qazvin High school Students.

Effect of Attachment-based couple Therapy on Self-Knowledge, Religious Orientation and Marital Adjustment of Incompatible Couples

Sakineh Fotuhi¹ , Nader Hajloo²

Abstract

The purpose of this study was to determine the effect of attachment-based couple therapy on self-knowledge, religious orientation and marital adjustment of incompatible couples. The research procedure was quasi experimental with pre-test and post-test design and control group. The statistical samples consisted of 60 couples as the experiment group and 30 couples as the control group selected randomly from couples who referred to family courts or Tabriz consulting clinics and centers. The experimental groups participated in 9-10 sessions of attachment-based couple therapy. The results of analysis of covariance showed attachment-based couple therapy increased self -knowledge, religious orientation and marital adjustment of incompatible couples.

Keywords: attachment-based couple therapy, self-knowledge, religious orientation and marital adjustment

1 .PhD Student of Psychology, University of Mohaghegh Ardebil , Ardabil, Iran Email: seyedehfotohi@yahoo.com

2.Associate Professor of Psychology, University of Mohaghegh Ardebil, Ardebil, Iran

Application of Virtual Instruction in Staff's Short-term Courses from the Viewpoint of IAU Karaj Branch's Faculty Members

Vahide Alipoor¹

Abstract

This research was of descriptive-survey type. The sample included 234 people based on Morgan's table. The measurement instrument was a researcher-made questionnaire based on the theoretical research literature validity and reliability of which were determined through standard methods. Results indicated that factors as: electronic content preparation and delivering it through the internet, presenting some lessons through the radio, TV, and satellite channels and using computer were determining variables respectively in using virtual instruction to the desired population. Examining variable components showed that there is possibility to establish virtual in-service instruction to Islamic Azad University staff and faculty members.

Key words: virtual instruction, short-term in-service instruction

1. Faculty Member of PNU University

A Meta-Analysis of Factors Influencing Entrepreneurship in Iran's Sports Organizations

Farideh Sharififar¹, Fariba Mohammadian², Froozan Sharififar³

Abstract

Knowing the characteristics of the perfect platform to attraction and growth of entrepreneurs is considered as the first and most important issue for today's organizations. Therefore, consolidated and combined studies of the obtained results from different researches in the field of organizational entrepreneurship can provide researchers with a new approach to identify comprehensive solutions. In this study, all masters' theses, doctoral dissertations and essays carried out in relation to organizational entrepreneurship in Iran sports organizations during the last ten years (from 2004 to 2014) was investigated by comprehensive meta-analysis software (CMA2). The result of meta-analysis shows that the overall effect of the studies in this area is with a coefficient of 0.265. Also the Fisher's Z effect size test showed that the highest effect size of variables is belong to creativity (1.37), and after that to organizational atmosphere (1.020). According to Cohen division empowerment variable (0.510) revealed an average effect size. Also the effect size of the variables of participative management (0.497), entrepreneurial structure (0.485) and organizational culture (0.344) was reported average too. In explaining these results, it can be said that attention to entrepreneurship is a dynamic issue and required a proper alignment of factors such as creative human resource, processes and infrastructures of the organization.

Keywords: organizational entrepreneurship, meta-analysis, sports organizations

1 .Assistant Professor, Department of Physical Education and Sport Sciences, Islamic Azad University, South Tehran Branch, Tehran, Iran E-mail: f_sharififar@azad.ac.ir

2 .Assistant Professor, Department of Physical Education and Sport Sciences, Islamic Azad University, Qazvin Branch, Qazvin, Iran

3 .M.A Holder of Business Administration, Faculty of Management, Multimedia University of Malaysia, Iran

Identity Crisis in Architecture and Urbanization (Case Study of New Cities)

Amirhosein Hejazi¹, Zeynolabedin Aflatunian²

Abstract

The main issue in today's discussion of architecture and urbanization is why to have such an attitude of blind imitation from west policies and bases. Attention to identity and the related crisis in an Islamic country and the new cities designed without considering any Islamic Iranian thoughts shows its comprehensiveness in our country. In this study, using quantitative and qualitative approaches, the present studies have been examined to find manifestations of identity concept in Iran's traditional cities and the modern West and their gap specially in ht enew Hashtgerd city. Reviewing the relationship between architectural and urban spaces in today's community has been also studied.

Key Words: new cities, identity crisis, Iran's architectural and urbanization system

1 .Corresponding Author, Faculty Member of Architecture Department, Islamic Azad University, Abhar Branch, Abhar, Iran

2.Faculty Member of Architecture Department, Islamic Azad University, Abhar Branch, Abhar, Iran

Examining Barriers to the Relationship between the University and Industry and Presenting Necessary Solutions

Babak Hajkarimi¹

Abstract

This subject addresses the relationship between the universities and industry by considering the theories related to higher education such as Relationship Marketing, Resource Dependence, Professionalism and Intellectual Capital Construct. It discusses the mutual interests of this relation, and the related problems. The design seeks to present a proper dialogue in developing this relationship, and discussing the importance of joint research programs. The way to construct deep relations is highlighted in the paper through discussion of the need for joint training programs in which short and applied ones are emphasized. Due to the need for a comprehensive study, the importance of a strategic management approach is discussed in order to pave the way for a long- term plane.

Keywords: university, industry, higher education.

1 . Faculty Member of Management Department, Islamic Azad University, Abhar Branch, Abhar, Iran

Table of Contents

■ Examining Barriers to the Relationship between the University ... Babak Hajkarimi	9
■ Identity Crisis in Architecture and Urbanization Amirhosein Hejazi , Zeynolabedin Aflatunian	31
■ A Meta-Analysis of Factors Influencing Entrepreneurship ... Farideh Sharififar , Fariba Mohammadian , Froozan Sharififar	49
■ Application of Virtual Instruction in Staff's Short-term... Vahide Alipoor	65
■ Effect of Attachment-based couple Therapy on Self-Knowledge Sakineh Fotuhi , Nader Hajloo	93
■ A Study of Generational Difference of Mothers... Masoumeh Ghahramani , Soleyman Mirzai Rajeeoni	115
■ Assessment of Instructional Program Quality... Esmat Taherkhani , Naser Hamidi	133
■ Study the Relationship between Mental Happiness ... Mohammad Narimani , Sakineh Fotuhi	163

Islamic Azad University
Abhar Branch

A Quarterly Journal of Researches & Studies of Behavioral Sciences

Vol. 7.No.26 Winter 2016

26

Concessionaire: IAU, Abhar Branch

Chief Director Dr. Iraj Saie Arasi (Assistant Prof. of Sociology)

Editor in-chief: Dr. Gasem Gazi (Prof. of Counselling)

Editorial Board: Dr. Amir Ashofte Tehrani (Prof. of sociology)

Dr. Mahmood Saatchi (Prof. of Psychology)

Dr. Farhad Shaghghi (Assistant Prof. of Psychology)

Dr. Bijan Asadzadeh Dehdai (Associate Prof. of Psychology)

Dr. Alireza Kakavand (Assistant Prof. of Psychology)

Executive Director: Dr. Saedeh Bazazian (Assistant Prof. of Psychology)

Persian Editor: Dr. Khalil Ghafelebashi (Assistant Prof. of Persian Literature)

English Editor: Mehran Ghafouri

Designer: Siamak Farkhojasteh

ISSN: 2011-2228-7884

This Journal has been indexed as SID

Reviewer: Dr. Adel Ebrahimi Loyeh

Dr. Mojtaba Amiri Majd

Dr. Saedeh Bazzazian

Dr. Siamak Panahi

Dr. Iraj Saie Arasi

Dr. Mahmud Nuraie

Publisher : IAU, Abhar Branch Add : Faculty of Humanities, IAU, Abhar Branch
Tel : +982425232551 , +982425232559 , +982425272600 , +982425272603,
+982425226080 Fax : +982425226988 E-mail : aqjobs88@gmail.com

